

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00019&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00019. Гострики (ентеробіоз)

Автор: Sakari Jokiranta
Редактор оригінального тексту: Jukka Pekka Jousimaa
Дата останнього оновлення: 2017-02-16

Інфекційний агент

- Збудник *Enterobius vermicularis* (гострик, лисий гельмінт) - це біла нематода, яка живе в товстому кишківнику, довжина менша 13 мм, а ширина до 1 мм. Це виключно паразит людини і зараження ним відбувається безпосередньо від людини до людини.
- Зараження відбувається шляхом проковтування зрілих яєць. Жіночі особини виходять з товстого кишківника через анус, часто під час сну, для того, щоб відкласти яйця на шкіру в перианальній ділянці.
- Яйця залишаються життєздатними впродовж тижнів, наприклад, у постільній білизні.
- Час від зараження до появи симптомів становить приблизно 1-2 місяці.
- Розповсюджений по всьому світу, гострик є найпоширенішим гельмінтозом в деяких промислово розвинених країнах. Ця інфекція переважно зустрічається у дітей віком від 3 до 10 років, але у дітей старшого віку і навіть у дорослих не є зовсім рідкісною.

Клінічні прояви

- Найбільш поширеним симптомом є свербіж в перианальній ділянці, особливо вночі. Це може викликати пробудження та енурез впродовж ночі.

- Подряпини можуть призвести до бактеріальних інфекцій перианальної ділянки.
- Можлива поява анорексії або дратівливості.
- Іноді інфікування гостриком пов'язують з апендицитом, але причинно-наслідковий зв'язок є сумнівним.
- Як рідкісні ускладнення, у дівчаток можуть розвинути вульвовагініт, уретрит або навіть сальпінгіт. Ці стани спричиняють гострики, які мігрують у неправильному напрямку на шкірі промежини. Симптоми уретриту і сальпінгіту ймовірно спричинені бактеріями кишківника, які переносять гельмінти.

Діагностика

- Зразки для виявлення гостриків слід збирати вранці перед ранковим вмиванням або відвідуванням туалету.
- Для отримання зразка слід протерти краї анального отвору ватною паличкою, просоченою фізіологічним розчином. Ватну паличку також слід вставити на глибину 0,5 см в анальний отвір.
- Чутливість перианальної проби зростає, якщо взяти декілька зразків вранці після ночі, коли з'являлися симптоми.
- Яйця не слід шукати в зразках калу.
- Якщо в перианальній ділянці візуалізується чітко рухомий гельмінт довжиною 8-13 мм, діагноз встановлюють без лабораторних зразків. Нерухома структура, яка нагадує гельмінта в перианальній ділянці, не є підставою для діагностики. Однак, якщо структура подібна на гельмінта, її можна надіслати для мікроскопічного дослідження, якщо це необхідно.

Лікування

- Пирвін 7,5-10 мг/кг одноразово або мебендазол 100 мг одноразово.

Коментар експерта. Лікарський засіб пирвін (торговельна назва) з міжнародною непатентованою назвою пирвиніум станом на 22.05.2019 в Україні не зареєстрований

- Також ефективний альбендазол (400 мг одноразово). Використання альбендазолу може вимагати спеціальної ліцензії в деяких країнах.

- Мебендазол та альбендазол не слід застосовувати під час вагітності, принаймні впродовж першого триместру, навіть враховуючи те, що немає даних щодо шкоди цих препаратів для плоду. Їх можна застосовувати під час грудного вигодовування. Безпека пирвіну під час вагітності не була системно досліджена, але він вважається безпечним під час вагітності та грудного вигодовування.
- Лікування слід завжди повторювати через 2 тижні.
- Ліжко, зазвичай, очищається вакуумним способом, а постільна білизна та рушники змінюються на наступний день після обробки. Інші засоби для чистки, ймовірно, не є корисними.
- Слід лікувати всю сім'ю одночасно, включаючи безсимптомних її членів, які є потенційними носіями гельмінта.
- Якщо принаймні одна третина дітей в дитячій установі заражені, бажано лікувати цілу групу. Гострики не є причиною відмови відвідувати садочок.
- Інфекція часто рецидивує, головним чином через високу поширеність гострика у дітей дошкільного віку. Чіткої медикаментозної резистентності досі не зустрічалось.

Профілактика

- Наголошується на ручному пранні та гігієні туалету; дітям слід нагадувати щодо важливості миття рук після відвідування туалету та перед їжею.
- Нігті у дітей слід підтримувати короткими.
- Слід уникати спання у спільній з носієм гострика постільній білизні.
- Слід уникати надмірного прибирання, яке іноді пов'язують з проблемою гостриків, адже інфікування, навіть якщо воно є рецидивуючим, не є небезпечним і не пов'язане з недостатнім прибиранням вдома.

Пов'язані ресурси

- [Онлайн ресурси \[пов'язані L90618\] | Pinworm \(enterobiasis\) –...](#)

Джерела інформації

R1. Sodergren MH, Jethwa P, Wilkinson S et al. Presenting features of *Enterobius vermicularis* in the vermiform appendix. *Scand J Gastroenterol* 2009;44(4):457-61. [\[PubMedID|19085426\]](#)

R2. World Health Organization (anonymous). Breastfeeding and maternal medication - Recommendations for Drugs in the Eleventh WHO Model List of Essential Drugs, 2003. WHO ja UNICEF [[веб|http://whqlibdoc.who.int...](http://whqlibdoc.who.int...)].

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.
Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.
Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00019 Ключ сортування: 001.073 Тип: EBM Guidelines

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2017-02-16

Автор(и): Sakari Jokiranta Редактор(и): Jukka Pekka Jousimaa Лінгвіст(и)-консультант(и) англomовної версії: Kristian Lampe
Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines Internal medicine Infectious diseases Gastroenterology

Ключові слова індексу
mesh: Enterobiasis mesh: Oxyuriasis mesh: Mebendazole mesh: Child mesh: Anal Canal icpc-2: D96
speciality: Gastroenterology speciality: Infectious diseases speciality: Internal medicine